

STJEPAN KRASIĆ, SERAFIN MARIJA CRIJEVIĆ: Dubrovačka biblioteka u kojoj se prikazuju dubrovački pisci i njihova djela, izd. JAZU Zagreb 1976. (I. sv.: Krasićev uvod i I. dio Crijevićevog rukopisa).

Brojni istraživači dubrovačke kulturne prošlosti, počevši tamo od Farlatia sve do naših dana, kucali su na vrata Dominikanskog samostana u Dubrovniku da bi konzultirali povijesno-biografska djela Serafina Marije Crijevića (1686—1759) kojega nikako nijesu mogli zaobići ako su željeli napisati makar i sitno djelce o starom Dubrovniku i Dubrovčanima. Pri tom poslu nailazili su na poteškoće ne samo istraživači, nego i savjesni redovnici tog samostana što već vjekovima čuvaju u svojoj biblioteci značajne unikate i svjetske raritete. Za istraživače bila je teškoća čitati stariji Crijevićev rukopis za kojega treba poznavati osim latinskog jezika i paleografiju, a zatim čitati, bilježiti i prepisivati rukopisne tekstove samo u određeno vrijeme zacrtano po redu samostana. Za redovnike teškoća je izvirala iz svijesti odgovornosti zbog čuvanja tolike kulturne baštine, pa su trebali provjeravati koga sve treba pripustiti raditi u samostanskoj biblioteci i živjeti u opravdanoj sumnji da bi se pri proučavanju moglo ponešto od tog blaga oštetiti ili otuđiti.

Od sredine ove godine tih poteškoća je sasvim nestalo obzirom na glasovito biografsko Crijevićevo djelo *Bibliotheca Ragusina*. Nju je uspješno otklonio Stjepan Krasić priredivši za tisak to djelo, pa je u izdanju JAZU iz Zagreba nedavno izašao prvi svezak, a ostali svesci su u tisku.

Crijević Serafin potomak je stare plemićke obitelji koja je u proš-

losti dala Dubrovniku više pisaca, diplomata, biskupa, svećenika i vršilaca drugih istaknutih zvanja. Rodio se u Dubrovniku 8. listopada 1686. Nakon prvog školovanja u Dubrovniku i stupanja u Dominikanski red godine 1704., provodi studentske godine u Veneciji. Svoje studije Crijević je okrunio akademskim stepenom lektorata (najviši stepen u dominikanskom redu) i vratio se u Dubrovnik godine 1710. U Dubrovniku obavlja Crijević u matičnom samostanu mnoge dužnosti, a među ostalim i dužnost dugogodišnjeg samostanskog bibliotekara. Kao bibliotekar pokazao je osobitu naklonost prema starim rukopisima i knjigama. Tri puta putovao je u Italiju, sklopio mnoga poznanstva s učenjacima i proučavao u više samostanskih arhiva staru arhivsku građu. Umro je u Dubrovniku 1759. Crijević je napisao 17 djela. Deset su do nas dospjela u rukopisima, ostala su se izgubila. Djela mu imaju povijesni i povijesno-biografski značaj. Za nas su najznačajnija *Sacra Metropolis Ragusina* u kojoj je opisao povijest Dubrovačke Crkve. Već spomenuti povjesničar Daniele Farlati toliko je cijenio to djelo da ga je htio unijeti kao šesti svezak svoga *Illiricum Sacrum. Iconotheca illustrium fratrum congregationis Ragusinae sacri Ordinis Praedicatorum* značajna je za proučavanje Dominikanskog reda u Dubrovniku, a *Bibliotheca Ragusina* od izuzetne važnosti za proučavanje života, rada i djela dubrovačkih velikana što su pisali i promicali ne samo književnost i pjesništvo nego i druga područja znanosti i umjetnosti.

»Dubrovačka biblioteka« sadrži 435 biografija različitih ljudi. Go-

tovo nema Dubrovčanina, koji se je bavio nekom znanosti, a da ga Crijević nije unio u svoju »Biblioteku«. Crijević je pokazao pažnju i prema manje poznatim zaslužnim ljudima, što je veoma važno za poznavanje kulture jednog grada ili naroda, jer ne izgrađuju nacionalnu kulturu samo velikani, nego i oni manje veliki i manje poznati i oni prosječni, pa je zaista potrebno da se i njihovo ime upiše u zgradi sveopće naše baštine.

Rukopis Crijevićeve »Biblioteke« ima četiri sveska. U tisku djelo se pojavljuje samo u tri sveska. U prvom svesku opsežna studija Stjepana Krasića i prvi svezak rukopisa. U drugom iziđi će druga dva rukopisna sveska, a treći će obuhvatiti četvrti rukopisni svezak, popratne bilješke, kazala i komentare Stjepana Krasića.

Stjepan Krasić ovim pothvatom izuzetno je zadužio hrvatsku kulturnu javnost. On je pristupio poslu s velikim znanstvenim aparatom (poznavanjem paleografije, latinskog jezika, povijesno-biografske literature, povijesti i opće dubrovačke političke i kulturne prošlosti), savjesno ga dulje vrijeme izrađivao i uspješno dovršio. Uvodna Krasićeva studija prelazi okvire uvoda ili predgovora u ovakva izdanja i predstavlja opsežnu značajnu monografiju o Serafinu Crijeviću iz koje sam crpio i ja navedene podatke. U njoj nije samo opisan biografski rad Crijevića, već je donijet pregled takvog rada u svijetu i pokušaji takvih ostvarenja u Dubrovniku. Iz svakog retka Krasićeve studije odražava se veliko znanje, sprema i savjesnost u poslu. Sam Krasić navodi, da je trebao obići mnoge biblioteke u Evropi da bi usporedio tekstove iz djela kojima se je Crijević služio ili koje je citirao, a danas se više ne mogu naći u Dubrovniku, niti igdje na svijetu oкупljene na jednom mjestu. Da bismo mogli ocijeniti težinu i važnost pothvata, kojeg je dovršio Stjepan Krasić, dosta je istaknuti da je ovo tako značajno djelo čekalo na Krasića da ga dešifrira i objavi više nego 216 godina. Stoga Krasiću treba najsrdačnije čestitati, a djelo najozbiljnije preporučiti

svim crkvenim ustanovama da ga nabave za svoje biblioteke, jer je poznato da ovakva djela rijetko doživljavaju drugo ili treće izdanje, a imaju se smatrati temeljnim i epohalnim za svakog istraživača naše kulturne prošlosti, posebno one dubrovačke.

Miho Demović

IVAN PAVIĆ, Radosna vijest. Deseto izdanje katekizma za II. i III. razred, s posebnom pripravom za prvopričesnike. Izdalo HKD Sv. Cirila i Metoda, Zagreb 1976.

Samo godina dana razmaka između devetog i desetog izdanja katekizma »Radosna vijest«, svjedoči o dobrom prijemu katekizma sa strane kateheta. Potražnja katekizma »Radosna vijest« je u izvjesnoj mjeri pokazatelj njegove prikladnosti za vjeronaučnu obuku u našim prilikama.

Priručnik je sastavljen prema metodi formalnih stupnjeva, koju se za razliku od raznih metoda novijeg doba, rado naziva i »klasičnom metodom«. Razlog potražnje toga katekizma bit će vjerojatno i u tome, što su naši katehete za vrijeme svoga teološkog studija i pripreme za pastoralni rad dobro upoznati s tim didaktičko-metodičkim postupkom u vjerskoj obuci.

Metodi se je rado predbacivala izvjesna ukrutenost i statičnost, međutim i ona u dinamizmu suvremenih katehetskih istraživanja doživljava svoje usavršavanje. Ona se danas kateheti nuđa, ne kao neka kruta shema, nego kao orijentaciona pomoć u spremanju i provođenju kateheze.

Autor katekizma se potrudio (znalački i sukladno didaktičko-metodološkom postupku) da u sastavljanju i preuređivanju priručnika uzme u obzir duh obnove Crkve nakon II. vatikanskog sabora, osobito na liturgijsko-sakramentalnom području. U novom izdanju katekizma raspored građe je pregledniji: daje kratki sadržaj cijele povijesti spasenja Starog i Novog saveza, s osobitim naglaskom kerigme o Isusu Kristu, osnovne i najvažnije pojmove o milosnom i sakramentalnom životu Crkve, te